

7

עין משפט
נר מצוה

ז א טוש"ע א"ח סימן
תקנ"ח סעיף ח:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

וַיֹּדַע דעת ע"י. ממשע מעמלו ולא כנבואה ולהי פירך דעת בהמנו לא הוה ידע: **רנע** בשימרא. ואל"מ מה היה יכול לומר בשעה מועטת כאלה יש לומר היה אומר כלם והקב"ה הסבו ואמר מלך כדכתיב (במדבר כג) ותרושת מלך זו ורבי אליהו היה

וַיִּוֹדַע דָּעַת עֵלְיוֹן ⁶אִפְשָׁר דָּעַת בְּהַמְתּוֹ לֹא
הָיָה יָדַע דָּעַת עֵלְיוֹן מִי הוּא יָדַע מֵאִי דָּעַת
בְּהַמְתּוֹ לֹא הָיָה יָדַע בְּעִידָנָהּ דְּחָזוּ לִיה דְּהוּא
כִּיכִב אַחֲמִירָהּ אִמְרוּ לִיה מֵאִי טַעְמָא לֹא
כִּכְבַּתְתָּ אֲסוּסִיא אִמְר לָהּ בְּרִטְכִיא שְׂרָא לִיה
מִיד ⁷וְתִאֲמַר הָאֲתוֹן הֲלֵא אֲנִי אֲתוֹנָךְ אִמְר
לִיה לְמַעְנָה בַּעֲלָמָא אֲמִירָה לִיה אִשְׁר רִכְכַת
עָלֵי אִמְר לָה אֲקָרָא בַּעֲלָמָא אֲמִירָה לִיה
וְעוֹשָׂה לָךְ רִכְכּוֹת בְּיוֹם וְאִישׁוֹת בְּלִילָה כְּתִיב
הִסְכֵּחַ הַהִסְכֵּחַ הַסְכַּחְתִּי וְכְתִיב הֵם יִתְּחִי לוֹ
סֻכּוֹת אֲלֵא מֵאִי וַיִּוֹדַע דָּעַת עֵלְיוֹן שְׁהִיה יוֹדַע
לִכְוִין אוֹתָהּ שְׁהָקֵב שְׁהָקֵב כּוֹעֵס בָּהּ וְהִינּוּ
קִדְמָרוּ לָהּ בְּנֵאִי ⁸עֲמִי זְכֵר נָא מִה יַעֲזֵן
לְבַלְק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמִה עֲנֵה אוֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן
בְּעוֹר מִן הַשִּׁטִּים וְעַד הַגִּלְגָּל לְמַעַן דָּעַת
צִדְקוֹת ה' אִ"ל אֲלַעְזָר אִמְר לָהּ הִקְבִּי
לְיִשְׂרָאֵל עֲמִי רְאוּ כִמָּה צִדְקוֹת עֲשִׂיתִי עִמָּכֶם
שְׂשַׁלְא כְּעַסְתִּי עֲלֵיכֶם כֹּל אוֹתָן הַיָּמִים שֶׁאִם
בְּכַעֲסִיתִי עֲלֵיכֶם נִשְׁתִּיר מַעֲוִירָה כּוֹכְבִים ⁹
מִשְׁוֹנָאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂרִיר וּפְלוֹטִי וְהִינּוּ
קִדְמָרוּ לִיה בְּלַעַם לְבַלְק ¹⁰מִה אִקְבֵּי לֹא
קִבְּבָה אֶל וּמִה אֲזַעֵם לֹא זַעַם ה' וְכִמָּה זַעְמִי
רָגַע וְכִמָּה רָגַע אִמְר אֲמִירָה וְאִיחִימָא רִבִּינָא
רָגַע כְּמִימְרִיה וּמִלָּן דְּרַגַּע הוּא רִיתְחִיה דְּכְתִיב
כִּי רָגַע בִּאֲפִי חַיִּים בְּרַצּוֹנוֹ וְאִיכְעִית אִימָא
מִהִבָּא ¹¹חֲבִי כְּמַעַט רָגַע עַד יַעֲבֹד זַעַם אִימָת
וְתִחָא אִמְר אֲבִי בְחַלְתָּ שְׁתֵּי קִימָתָא כִּי חִיּוּרָא
רִבְּבִלְתָּא דְּתַרְגֻּמָּא כֹּל שְׁתֵּי וְשַׁעְתָּ מַחוּר

מפני שאין תיך רק להחמיל קללמו
לחלוט רגע מדע שיהי רוצה להאריך
נקללמו בדאיתא בחלק (טהורין דף
קס): בדבריו של אוחי נאמר אזה
למד מה היה בלבו: ה"ג **רשני** דרנע
היי רתחיה שנאמר כי רנע באפו.
וה"ג ומנלן דרנע כתימיה דלס לא
כן היי מפיק, מהאי קרא דרנע.
מקוריה: **בחתל** שעי קטימא.
פ"י בשלישית דאמרין בסמוך דשעה
שהמה וזרחת מלכ מורה ומעבר
מקיים אל כחיהן ודרכן של מלכין
לנמוך נג' שעות דאמרין פ"ק
דברכות (דף ט:): **שמוע** שינה
א"א אורח איעא. נספחים דגרסי'
הוא עובד כוכבים יחא דעובדי
כוכבים לא מעלין ולא מורדין (לחן)
ט. והוא שבקש לקללו להיזקו בקללמו
מתכין ולא להגרו ולא דמי להורס
לגור ואפילו כספירם דגרסי' ההוא
יחא דא"ע פ' שטופרים מוריד לגור
מנא יחא דודאי יזקש להגרו בקללמו
ומ"מ קאמר במר הכי ש"מ לא אורי
אורעא כי לא היה לו רצון בדי שמי
להעניש מי אגיד הכי ה"מ להעניש
א"ע"י שזוכה הכי ה"מ מותר להגרו
מדיס: **ב"ן** ראובא צבורא דמצא'
סודא. פ"י ר"מ אל דמשמע הכא
דמצי אפי' כשהגור מחפלין במקום
אחר היינו דוקא פלג מנדי חלל אינה
נשמעת אלא במקום שהגור מחפלין
דאמרין פ"ק דברכות (דף ט:) אין
תפלה של אדם נשמעת אלא עס הגור:
ואברהם

חיוורא כל שעתא אית ביה סוריין סומקין והיא שעתא ליה ההוא מינא [בקראי יומא חד] נקט תרגומא [ואוק] שעתא אלטייה כי מטא ההיא שעתא נימנא אמר שממ מעשיו כתיב] וכתוב ג' ענוש לצדיק לא טוב תנא מי ופושתחיון לחמה מיד כועס [הקב"ה] אמר רב יוסף דיומא ביומא קמא דריש שתא ביחיד דלמא כיון דרבי אי הכי דצבור נמי דצבור נפישא זכותיה אי הכי דיה קא מרדי והא אמרת ¹¹ שלש ראשונות הקב"ה יושב תורה דכתיב בה אמת דכתיב ¹⁰ אמת ואל תמ כתיב ביה אמת הקב"ה עושה לפני משורת הרין: ¹² בן לוי מאי דכתיב "אשר אנכי מצוך היום לעשותם ולא היום ליטול שכן אמר רבי יהושע בן לוי ¹³ כ" אותם לעולם הבא שנאמר ¹⁴ יתנו עידיהם ויצדקו וישמעו ויאמרו אמת אלו עובדי כוכבים ואמר רבי באור וטורפות אותם לעובדי כוכבים לעולם הבא על ובינתכם לעוני העמים נגד העמים לא נאמר אלא ¹⁵ עמ פניהם לעוה"ב וא"ר יהושע בן לוי לא עשו ישראל ¹⁶ מל יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים וגו' לאותו מעשה ולא ישראל ראוי לאותו מעשה לא ישראל ראוי לאותו מעשה דכתיב מי יתן ויהי לב

רבינו חננאל

לכון אותה שעה אלא
כלעם שנאמר בו יודע
דעת עליון. ומתהינן הש
הקב"ה שנאמר מה אק
כמעט רגע ואימת הועם
בחדא כרעא וכו': אמר ה
(ג) איר יוסי בר כון רב
ליום ראשון וכו': איר יהו
עדיהן יוציקו וגו'. איר ה
לא היו הם אלא עדיקים
ראוי למעשה העגל ולו

6) נראה דל"ל וכמה הוא העם רגע וכו', כו' כרייה פ"ק ה"ג ושם אימא דמי נחזקתא דמי רב וכו"ל גם סוף:

55

בכרטיס. בחסות: שדאי ליה. השלכתיו לרעות. סוכנת. לשון
המחממת: קן השמים ועד הנוגל. עד כאן אל הגלגל שהפלתו
לפניהם שזאבים: כי רגע כאסו. ולמה רדגה היו לחוט. סורייק.
קווי"ש לשון ע"י כמו חוטין חוטין ישמעאל קורין חוטין קורין:
לא אורה אפלא. לכוין שעת ועמא.

תפלה שעי קמייסא. בשעת חרוץ:
ויערסא נמי. בתפלה יוצר: זכור
ועלל. שחרית בכל מקומות. (6) תפלה
נוספין הואיל חמנה כל היום והיא
יוצאת שחרית ואחרים יש שמחפלין
וזה בבקר יש מאחרין: והא אמר.
אשמוות יושב ועוסק בחורה שנים

וְיָסֵד אֶת־הָאֲמֶרֶת בְּקִמְיָהּ דָּן: אַחַם
 יִקְנֶה. וְהִיא הַאֲמֶרֶת כִּי תַלְמוּד מִדֶּרֶה:
 וְהָאֲמֶרֶת מִסְכּוֹר. כְּהֵנִס לְמוֹד אֲחֵרִים:
 יוֹן לֹא כְּסִיב בִּיה אַחַם. וְהָאֲמֶרֶת דְּכִתְבִּי
 הַיְלִיס (ע) מִשְׁפָּטִי הָאֵל: אַחַם תְּשַׁפְּטִים
 וְתִכְּתִיבִים בְּצוּרָה וְיִזְוִים לְיִשְׂרָאֵל קֹה
 וְשִׁמְעִי לְדַלִּי מִיֵּהָ כְּתִיב קִפְדִּי הָאֵל
 שִׁפְטִים: מוֹסְפִי כֹל הַשָּׁנָה הֵן שִׁבָּה
 יִסְפִּיר מַעֲשֵׂה אֶבֶל מוֹסֵף דַּלֵּשׁ הַמֶּה
 נִתְחַן מִשְׁכּוֹר מִתְּפַלֵּל מִלְחִימָא וְכִזְבוֹתֵיהּ
 וְסוּרִמִּת מִשְׁפָּט דִּרְע טַיִף וְיִפְרֹשׁ
 זֶדֶם עֲלֵמֹה מִן הַכְּזוֹר: וְלֹא לְמַחֵר
 שִׁפְטִים. דְּלִין מְלוֹת לְעִמְדִּי: לֹא עָשׂוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הַעֲבֹל. כְּלוֹמֵר גְּבוּרִים
 שְׁלִיטִים בִּיזְרֵם הִיוּ וְלֹא הָאֵל רִחִי
 הַתְּסַבֵּר יִזְרֵם עֲלֵיהֶן אֵלֶּה גִּזְרֵת מֶלֶךְ
 הָאֵל שְׁלִטֹת כֹּחַ כְּדִי לִיתֹן שִׁמְחֹן לֵה
 וְנִגְלֵה מַשׁוּבָּה שֶׁאֵם יִזְכֹּר הַחֲסוּת לֹא
 שׁוֹבֵי שְׁלֵל יִקְבְּלִי אוֹמְרִים לֹא זֶלֶם
 וְתַמְעֵשֶׂה הַעֲבֹל שִׁכְרוֹר וְתַקְבְּלוּ
 וְתַשְׁבּוּ: מִי יִסֵּן וְהִיא לְכַסֵּס וְאוֹרִי.
 יִסְבִּי זִמְרָה. אֵלֶּה גְבוּרִים וְחֲסִימֵיהֶם
 בְּכִי בִירְחָתָם הִיוּ: [לְאוֹסוֹ מַעֲשֵׂה.
 יִצֵּת שְׁבַע]: לְכִי מֶלֶךְ. יִזֵּר הָרַע
 וְלֹל בְּקִרְבִּי וְאִין לֹא כֹחַ לְשִׁלֹּת בְּקִרְבִּי:
 לִמְרָ

לית ביה סוריין סומקי רבי יהושע בן לוי הוה מצער
יה בין כרעיה דערסא] ועיין ביה סבר כי מטא ההיא
מינה לאו אורח ארעא למעכבד הכי [ורחמוי על כל
היה דר"מ בשעה שהמלכים מניחין כתרין בראשיהן
לא ליצלי איניש צלותא דמוספי בתלת שעי קמיתא
לקוד דינא דלמא מעיניי בעובדיה ודחפו ליה מידחי
ה דצפרא נמי לא כיון דאיכא צבורא דקא מצלי לא
יוסק בתורה איפוך ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך
די אין הקב"ה עושה לפניו משורת הדין דין דלא
יס מעיד טרף בעגל סימן: גופא אמר רבי יהושע
היום לעשותם ולא למחר לעשותם היום לעשותם
מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות
מעו ויאמרו אמת יתנו עידיהם ויצדקו אלו ישראל
יושע בן לוי כל מצות שישראל עושין בעולם הזה
פניהם שנאמר וישמרתם ועשייתם כי היא צוהמתכם
עניי העמים מלמד שבאות וטורפות לעובדי כוכבים
את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר
והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי לא דוד ראוי
ראוי לאותו מעשה דכתיב ולבני חלל בקרבי ולא
זה להם ליראה אותו כל הימים אלא למא לעשו

[illegible]

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין קה: גרסות ז.
(ב) [משעבדי מוכזים ליתא
בס"א]. (ג) [לעיל ב:].
(ד) פרוכין כב. [לעיל ג:].
(ה) [לעיל ב: ע"ש].
(ו) [בס"א: אע"פ שמתר].
(ז) [וע"י כחוס' דכרכוס ז.
ד"ה הסוה לצוקין].

הגהות הב"ח

(א) דש"י ד"ה לצורא וס' בכל מקומות אבל תפלת מוספין וס' והיא שהרי"ת כ"ל יתיבה שיחה נמהק:

לעזי רש"י

נזקיו־ש
כתמים.
[טקיו־ש].

מוסף רש"י

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones